

Bezimienny wśród rekwizytów i symboli. *Kartoteka* według Krzysztofa Kieślowskiego

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Kazimierz Braun, *Język teatru*, Wrocław 1989.
- Źródło: Maria Woronkowska, *Kieślowskiego widzenie „Kartoteki” Różewicza*, „Kurier Polski ” 1979, nr 47.

- Źródło: *Hasło: Jabłko*, [w:] Władysław Kopaliński, *Słownik symboli*.
- Źródło: Elżbieta Mazur, „*Składam słowa/ dźwigam swój czas*”. *Kilka uwag do dyskursu o ocaleniu w poezji Tadeusza Różewicza (na lekcjach języka polskiego w szkołach ponadgimnazjalnych)*, [w:] „*Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego*”, *Seria Filologiczna, Dydaktyka 9, Dydaktyka Polonistyczna*, red. A. Jakubowska-Ożóg, Z. Sibiga, Rzeszów 2014, s. 38–39.
- Źródło: Tadeusz Różewicz, *Ocalony*.
- Cytat za: Za: T. Gadasz, *Historia filozofii XX wieku. Nurty. T.2*. Wydawnictwo Znak. Kraków 2009, s. 401.
- Źródło: Tadeusz Różewicz, *Kartoteka*.

Bezimienny wśród rekwizytów i symboli. *Kartoteka* według Krzysztofa Kieślowskiego

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Rekwizyty w sztuce filmowej i teatralnej łatwo zignorować, zwłaszcza że z reguły widzowie skupiają się na grze aktorskiej i fabule dzieła. Jednak warto przyjrzeć się im bliżej: cechuje je zmienność znaczeń, pojawiają się w różnych aspektach scenicznej opowieści, budują nastrój, wywołują emocje i nasuwają widzom skojarzenia.

Krzysztof Kieślowski jest uważany za mistrza w posługiwaniu się rekwizytami. Przedmiotom, których używał w swoich dziełach, nadawał nowe znaczenia. Rzeczy bywały siłą napędową opowieści, a niekiedy komentarzem do sytuacji i postaw bohaterów. Czasem rekwizyt stawał się kolejnym – obok człowieka – bohaterem historii.

Twoje cele

- Scharakteryzujesz sposób ukazania głównego bohatera *Kartoteki*.
- Określisz funkcje rekwizytów wykorzystanych w spektaklu.
- Przeanalizujesz symbole obecne w przedstawieniu Kieślowskiego.

- Wykorzystasz wiedzę o środkach filmowych do analizy przedstawienia.

Przeczytaj

O autorze

Tadeusz Różewicz (1921–2014) to poeta, pisarz, dramatopisarz i scenarzysta. Uważany jest za jednego z najbardziej wszechstronnych kontynuatorów światowej awangardy literackiej. Jego twórczość wynikała z osobistych przeżyć i doświadczeń, a poezja otrzymała nowy kształt. Pod wpływem fascynacji dziełami Ionesco i Becketta napisał swój pierwszy dramat *Kartoteka* (1958–1959, wydany w 1960). Po latach zdecydował się na eksperyment – w 1992 roku powstała *Kartoteka rozrzuciona*. Jej autor mówi: „Przez ciągłe wystawianie dostała sklerozy, przestała się ruszać... trzeba teraz zastosować gimnastykę szwedzką” („Teatr” 1993, nr 11). Różewicz wspominał w jednym z wywiadów:

« Kazimierz Braun

Język teatru

[...] do teatru zachodziłem tylko czasem. Jedno wiedziałem. Wiedziałem, że forma dramatu Rittnera, Zapolskiej i Kruczkowskiego nie da nowego teatru. Że musi nastąpić Big Bang. Że musi nastąpić jakiś wielki wybuch. Ja pisząc *Kartotekę*, miałem już świadomość, że wcześniejsze próby dramaturgiczne nie powiodły mi się, ponieważ mój język, poetyka, technika dramaturgiczna były podobne do Jurandota czy Lutowskiego, czy Kruczkowskiego, czy Krzysia Gruszczyńskiego. Nie oceniam ich talentów w tej chwili. Ja miałem zawsze wielką świadomość tego, co robię. Wiedziałem, że nic nie zrobię, jeśli nie rozrzucę na wszystkie strony tych starych zabawek, klocków, nie powyrzucam i nie będę próbował z nich złożyć zupełnie nowej całości. Tę świadomość przy robocie *Kartoteki* miałem. I miałem świadomość ewentualnej klęski. Że będzie to poczytane za zupełnie głupstwo. Że jeśli *Kartoteki* nie napiszę w sposób zupełnie nowy, to...

Tadeusz Różewicz w Pradze, 15.10.2007

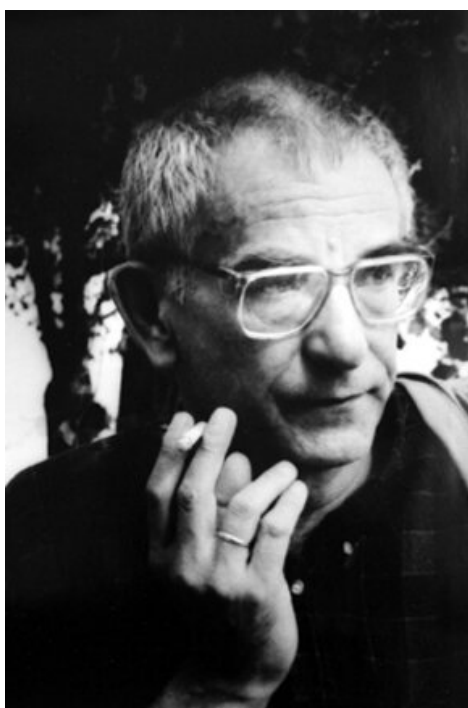
Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Tematyka, którą podjął Różewicz, jest ponadczasowa, o czym świadczą liczne inscenizacje jego sztuki. Jednymi z najbardziej znanych są wersje sceniczne Konrada Swinarskiego (1965), Krzysztofa Kieślowskiego (1979), Kazimierza Kutza (1998); warto wspomnieć również o słuchowisku radiowym w reżyserii Tomasza Mana (2009).

W rolę Bohatera wcielali się m.in.: Tadeusz Łomnicki, Wojciech Siemion, Gustaw Holoubek, Jerzy Trela, Krzysztof Globisz oraz Andrzej Chyra.

Teatr Różewicza to teatr realistyczno-poetycki, w którym obok żywego aktora istotne są metaforyzowane elementy scenograficzne, kostiumy i rekwizyty.

O reżyserze

Krzysztof Kieślowski podczas festiwalu w 1994

Źródło: Alberto Terrile, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Krzysztof Kieślowski znany jest w Polsce i na świecie przede wszystkim z twórczości filmowej. Jednak warto wiedzieć, że teatr był jego pasją. W latach 1957–1962 uczęszczał do Liceum Technik Teatralnych w Warszawie. W tym czasie niemal codziennie oglądał przedstawienia na deskach kilku warszawskich teatrów (Ateneum, Teatr Dramatyczny, Teatr Współczesny). Czas spędzony w liceum zainspirował go później do zrealizowania *Personelu* (1975). Decyzja o przystąpieniu do egzaminu do szkoły filmowej wynikała z pragnienia reżyserowania sztuk teatralnych; na kierunku reżyserii teatralnej przyjmowano bowiem absolwentów studiów wyższych. Kieślowski trzykrotnie zdawał egzaminy do PWSTiF

w Łodzi. Rozpoczął swoją filmową przygodę w 1964 roku.

W jego życiorysie znalazło się miejsce na pracę garderobianego w Teatrze Współczesnym, gdzie poznał wybitnych aktorów, m.in. Tadeusza Łomnickiego i Zbigniewa Zapasiewicza, z którymi w późniejszych latach współpracował.

Kieślowski jest autorem spektakli telewizyjnych (współpracował z TVP) *Szach królowi* (1972), *Dwoje na huśtawce* Williama Gibsona (1977) i *Kartoteka* Tadeusza Różewicza (1979), zrealizował również przedstawienie *Życiorys* (1978) na podstawie własnego scenariusza.

Jak wyglądały początki pracy Kieślowskiego nad *Kartoteką* w wersji telewizyjnej?

Maria Woronowska

“Kieślowskiego widzenie „Kartoteki” Różewicza

Trzy przestronne pokoje zagracone są do granic niemożliwości meblami, aparaturą oświetleniową, kamerami. W tej ciasnocie i nieprawdopodobnym wręcz upale pracuje kilkanaście osób. Reporterowi i fotoreporterowi „Kuriera” z trudem udaje się znaleźć skrawek wolnej przestrzeni. W największym pokoju czołowe miejsce zajmuje najważniejszy w tej sztuce rekwizyt, ogromne łożo. Bohater „Kartoteki” przez cały prawie czas leży bowiem w pościeli, a wokół niego przepływa strumień wydarzeń i postaci. Gustaw Holoubek opuścił właśnie przed chwilą swoje posłanie. Przysiadł obok wielkiego fotela, w którym usadowił swego gościa – Wujka (Jana Ciecierskiego). Wujek moczy zdrożone nogi w miednicy; przewędrował szmat drogi, wraca właśnie z pielgrzymki. Mężczyźni nie widzieli się prawie ćwierć wieku. Bohater jest wielce uradowany tym spotkaniem.

– Widzi wujek, miałem do wujka napisać, ale Zosia mówiła, że wujek chory, więc myślałem, że wujek umarł. Strasznie się cieszę, nie ma wujek pojęcia. Co u wujka?

– Jakoś się taczkę żywota pcha. Masz się z czego cieszyć...

– Wujek jest prawdziwy. I wąsy prawdziwe. Cały prawdziwy wujek. Nawet kapelusz u wujka prawdziwy, i guziki, i słowa. Prawdziwe słowa.

Toczy się długi dialog. Obserwatorom wydaje się, że scena ta wypada bardzo dobrze, ale reżyser (K. Kieślowski) ma jednak sporo uwag.

A więc powtórki. Wreszcie chwila przerwy. Przysiadamy z reżyserem w kuchni na krótką rozmowę o przygotowywanym przez niego spektaklu.

– Jest to druga telewizyjna realizacja „Kartoteki” – mówi Krzysztof Kieślowski. – Pierwsza była dziełem Konrada Swinarskiego, powstała przed 10 laty. Bohatera grał wtedy Tadeusz Łomnicki, był to bohater 40-letni. Mężczyzna kreowany przez Gustawa Holoubka jest znacznie starszy, ma bowiem 58 lat. Wyciągnąłem wnioski z didaskaliów, w których Różewicz pisze, że jest to sztuka współczesna – stąd

właśnie „postarzenie” bohatera – i realistyczna. Chcę, aby taka rzeczywiście była.

Źródło: Maria Woronkowska, *Kieślowskiego widzenie „Kartoteki” Różewicza*, „Kurier Polski ” 1979, nr 47.

O sfilmowanej *Kartotece*

W drodze.

Kadr ze spektaklu *Kartoteka* w reż. K. Kieślowskiego, 1979

Tylko do użytku edukacyjnego.

Atmosfera lat siedemdziesiątych, schyłek „epoki Gierka”. Bohater się postarzał i funkcjonuje w innym świecie.

Krzysztof Kieślowski zrealizował *Kartotekę*, wykorzystując naturalną przestrzeń. W pierwszych scenach widz towarzyszy Bohaterowi, który wychodzi z operetki, obserwuje ludzi. Później ulica przeniesie się do mieszkania; ci sami ludzie pojawią się ponownie, ale w różnych momentach wewnętrznego rozdarcia Bohatera.

Reżyser wchodzi wraz z ekipą do jednego z mieszkań na ursynowskim osiedlu. Zdjęciom towarzyszą przeróżne odgłosy z offu, a kamera pracuje podobnie jak w filmie dokumentalnym. W mieszkaniu jest ciasno, chwilami tłoczno, widz przemieszcza się po nim wraz z Bohaterem. Do mieszkania wchodzi się także przez okno balkonowe, przez które można obserwować strzępy rzeczywistości. Obrazki ze świata pokazuje telewizor, komentator współczesnej rzeczywistości.

Bohater (Gustaw Holoubek).

Kadr ze spektaklu *Kartoteka* w reż. K. Kieślowskiego, 1979

Tylko do użytku edukacyjnego.

Bezimienny

Kim jest bohater? Nikim konkretnym i każdym. Wiadomo, że ma 58 lat. Nosi wiele imion, przywołuje różne zdarzenia, niekiedy splątane, innym razem zbyt odległe w czasie. Bezimienny wygłasza nieuporządkowany, chaotyczny monolog o dzieciństwie, rodzinie, pracy, ideałach, kobietach i wojnie, wspomina o wewnętrznej pustce. Rozlicza się ze sobą. Rozmawia z tymi, którzy pojawiają się w mieszkaniu – tymi z przeszłości i teraźniejszości, ze snów, wspomnień lub podświadomości. To, o czym mówi, może dotyczyć każdego z nas. To [Everyman](#). Bohater i [Antybohater](#).

Narracja

Reżyser wykorzystuje swój warsztat filmowy, dzięki czemu zacierają się granice między teatrem a filmem. Nie rezygnuje jednak ze środków teatralnych. Rozpoczyna opowieść dłuższą sekwencją, prowadzi widza drogą Bohatera – z pracy do domu. Z bliska pokazuje twarze, rekwizyty, detale. Rekwizyt staje się też bohaterem. Kieślowski wprowadza dźwięk, często niepokojący i natrętny, by podkreślić to, co dzieje się wewnątrz człowieka. Ponadto „wypożyczył” Chór Starców ze spektaklu Konrada Swinarskiego (1967). Starcy przemawiają z ekranu telewizora, tworząc nowy wymiar rzeczywistości.

Słownik

antybohater

(gr. *antí* – przeciw) – osoba, najczęściej postać w utworze literackim, posiadająca cechy stanowiące zaprzeczenie cech bohatera

etiuda

ćwiczenie mające na celu doskonalenie gry aktorskiej, techniki filmowej itp.

Everyman

(ang.) – pierwotnie bohater średniowiecznych moralitetów, postać uniwersalna; także postać literacka, teatralna bądź filmowa reprezentująca przeciętnego człowieka

Prezentacja multimedialna

Polecenie 1

Zapoznaj się z prezentacją multimedialną, a następnie wyjaśnij, na czym polega różnica między ilustracyjną a instrumentalną funkcją rekwizytu.

Źródło: Andrzej Tadeusz Kijowski, *A kiedy strzelba wypali... (Poetyka rekwizytu)*, „Teksty: teoria literatury, krytyka, interpretacja” 1977, nr 1(31), s. 68, 73–74, 79–80, 84.

Polecenie 2

Zinterpretuj twierdzenie: „Rekwizyty szybko męczą się swoją rolą”.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Bohater *Kartoteki* w reżyserii Krzysztofa Kieślowskiego to współczesny Everyman, Człowiek-Każdy. Wskaż cechy postaci kreowanej przez Gustawa Holoubka, które o tym świadczą. Uzupełnij mapę myśli.

Ćwiczenie 2

Przyjrzyj się poniższym kadrom i zapisz swoje wnioski na temat różnych sposobów prezentacji Bohatera w spektaklu Krzysztofa Kieślowskiego.

Ćwiczenie 3

W realizacji Kieślowskiego szczególne ważne są dłonie. Obejrzyj zamieszczone poniżej kadry i wyjaśnij, jak i w jakim celu dłoń została pokazana wielokrotnie.

Ćwiczenie 4

Przyjrzyj się zamieszczonym poniżej kadrom. Scharakteryzuj sposób, w jaki reżyser pokazuje Bohatera w relacjach z innymi postaciami.

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Kolor w sfilmowanym spektaklu ma istotne znaczenie. Zwróć uwagę na informacje emitowane z telewizora i na to, co widać przez okno. Następnie oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń.

Ćwiczenie 7

W swoim spektaklu telewizyjnym reżyser wykorzystał rekwizyty. Przyjrzyj się poniższym kadrom, obejrzyj wybrane fragmenty spektaklu. Zinterpretuj symboliczne znaczenie jabłka.

Przykładowe sceny [00:26:29–00:27:20]; [1:15:24–1:16:50]

Ćwiczenie 8

Zinterpretuj znaczenie scen ze spektaklu *Kartoteka*, w których pojawia się telewizor.

Ćwiczenie 9

Przyjrzyj się zamieszczonym poniżej kadrom i wyjaśnij, jakie znaczenia niesie łóżko jako rekwizyt w spektaklu K. Kieślowskiego.

Dla nauczyciela

Autor: Marzenna Śliwka

Przedmiot: Język polski

Temat: Bezimienny wśród rekwizytów i symboli. *Kartoteka według Krzysztofa Kieślowskiego*

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

6) rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych;

2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;

6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

3) rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi;

4) rozumie rolę szyku wyrazów w zdaniu oraz określa rolę jego przekształceń w budowaniu znaczenia wypowiedzi.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji, w tym szczególnie: pisowni wielką i małą literą, pisowni łącznej i rozłącznej partykuły nie oraz partykuły -bym, -byś, -by z różnymi częściami mowy; pisowni zakończeń -ji, -ii, -i ; zapisu przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisowni przyimków złożonych; pisowni nosówek (a, ę) oraz połączeń om, on, em, en ; pisowni skrótów i skrótowców;

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;

2. porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

11. korzysta z zasobów multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość;

Zakres rozszerzony

Zalecane dzieła teatralne i filmowe

7) Kartoteka, reż. Krzysztof Kieślowski;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele lekcji. Uczeń:

- charakteryzuje sposób ukazania głównego bohatera *Kartoteki*,
- określa funkcje rekwizytów wykorzystanych w spektaklu,
- analizuje symbole obecne w przedstawieniu Kieślowskiego,

- wykorzystuje wiedzę o środkach filmowych do analizy przedstawienia.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- sztuka teatralna;
- rozmowa kierowana;
- z użyciem e-podręcznika.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Polecenia dla ucznia:
  - a. Obejrzyj spektakl „Kartoteka” w reżyserii K. Kieślowskiego. Zapoznaj się z tekstem w sekcji „Przeczytaj”.
  - b. Wykonaj polecenie 1 z sekcji „Prezentacja multimedialna”.
2. Nauczyciel przygotowuje kartki do ćwiczenia wprowadzającego (załącznik w *Materiałach dodatkowych*).

Faza wprowadzająca:

1. UPORZĄDKUJMY KARTOTEKE. Nauczyciel przed lekcją rozsypuje w różnych miejscach klasy przygotowane kartki. Uczniowie zbierają je i próbują przez kilka minut poskładać je w jakąś całość, uporządkować. Po zakończeniu ćwiczenia nauczyciel nawiązuje do tytułu dramatu, wspólnie z uczniami wyjaśnia jego znaczenie.
2. Następuje zapoznanie uczniów z celami lekcji.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel dzieli uczniów na kilka grup. Każdy z zespołów ma to samo zadanie:
Sporządźcie kartotekę rekwizytów ważnych w kontekście realizacji scenicznej Kieślowskiego. Przypomnijcie sceny, w których zostały użyte. Określcie ich znaczenie dla danej sceny i symbolikę.
Sekcja „Sprawdź się”, ćwiczenia: 7, 8 i 9.
2. Następnie nauczyciel prosi liderów grup o przedstawienie wniosków z pracy. Później uczniowie wspólnie wykonują ćwiczenie 3 i 6 z sekcji „Sprawdź się”.
3. Nauczyciel zadaje pytanie: *Czego można się dowiedzieć o bohaterze na podstawie realizacji Kieślowskiego? Jak twórca pokazuje Bohatera przez pryzmat „spotkań”? Jakich środków użył reżyser w tym celu?* Uczniowie w parach wykonują ćwiczenia 4 i 5 (sekcja „Sprawdź się”).

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel zadaje pytania: *Która ze scen spektaklu jest, według Was, najbardziej filmowa? Który fragment jest bardziej teatralny niż inne? Czy zauważacie inne rekwizyty lub symbole, o których nie wspomnieliśmy? Jeśli tak, jaką pełnią funkcję w historii?*
Następują wypowiedzi uczniów.

Praca domowa:

1. Zadanie domowe do wyboru:
  - a) Wybierz dowolny przedmiot i napisz o nim wiersz pt. *Poezja codzienności*.
  - b) Wybierz dowolny przedmiot i napisz tekst pt. *Proza dnia/ Użytek codzienny*.

Materiały pomocnicze:

- Lidia Czartoryska-Górska, *Zanikający bunt. Trzy telewizyjne Kartoteki: Swinarski – Kieślowski – Kutz*, „Dialog” 2000, nr 12.
Krzysztof Kieślowski, *Autobiografia*, Kraków 2012.
Jerzy Płazewski, *Język filmu*, Warszawa 2008.
Władysław Kopaliński, *Słownik symboli*, Warszawa 1990.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą wykorzystać multimedialną „Prezentacja multimedialna” do przygotowania się do lekcji powtórkowej.

Materiały dodatkowe:

1. Teksty do ćwiczenia „Uporządkujmy KARTOTEKE”.
-

To jest moja ręka. (...) Moja żywa ręka. Jest taka posłuszna. Robi wszystko, co pomyszę.	BOHATER o sobie i do siebie
Ręczę ci, że on się brzydko pod kołdrą bawi. Sam ze sobą.	OJCIEC mówi do MATKI
Może wejdiesz do łóżka? Porozmawiamy.	BOHATER zwraca się do OLGII
Czasy może i są duże. Ludzie trochę mali.	STARZEC do STARCÓW
Chopin ukrył armaty w kwiatkach i spopularyzował imię Polski w świecie.	BOHATER do NAUCZYCIELA
Jeśli się nie mylę, to pan jest prostym człowiekiem? Czy pan wie, że w pańskich rękach leżą losy świata?	DZIENNIKARZ do BOHATERA
Śpieszą się. Mordują. Nigdy by w nich nie dojrzał płód, są nieuważni. Żaden z nich nie uchroni przez dziewięć miesięcy owocu. Jak to dobrze, że my dźwigamy i rodzimy życie.	Monolog SEKRETARKI
Świat się kończył, a ty kłamałeś!	Olga do Bohatera
Sumienie masz delikatne... Ale ja cię rozgrzeszam.	WUJEK do BOHATERA
Klaskałem. Okrzyki wydawałem. (...) Co mnie obchodzą wszyscy? Myślę o sobie. Klaskałem.	BOHATER do WUJKA
Sami się wieszajcie. (...) No, wieszajcie się. Nie? Tak bardzo się kochacie?	BOHATER do WIDZÓW